

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

της 14ης Δεκεμβρίου 2006¹

I — Εισαγωγή

σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών².

1. Η Επιτροπή ζητεί, βάσει του άρθρου 226 ΕΚ, από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 49 ΕΚ, καθόσον απαιτεί από τις εταιρίες που είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος και αποσπούν εργαζομένους στο έδαφός της να καταβάλλουν εισφορές στο εθνικό ταμείο αδειών, εκτός αν καταβάλλουν ήδη εισφορές σε «ανάλογο οργανισμό», και να μεταφράζουν ορισμένα έγγραφα, καθώς και επειδή απαιτεί από τις αλλοδαπές επιχειρήσεις προσωρινής απασχολήσεως να γνωστοποιούν κάθε διάθεση εργαζομένου και την εργασία που του ανατίθεται.

3. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητεί να απορριφθεί η προσφυγή ως απαράδεκτη λόγω ασάφειας και ασυμφωνίας με την αιτιολογημένη γνώμη, καθώς και λόγω της μεγάλης διάρκειας του διοικητικού σταδίου της διαδικασίας.

II — Το νομικό πλαίσιο

A — Η κοινοτική νομοθεσία

2. Προτού εξεταστεί αν το κοινοτικό δίκαιο αποδοκιμάζει τις υποχρεώσεις αυτές, πρέπει να προσδιοριστούν τα κριτήρια βάσει των οποίων θα διεξαχθεί η εξέταση αυτή, λαμβανομένης υπόψη και της οδηγίας 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996,

1. Η Συνθήκη ΕΚ

4. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 49 ΕΚ, «οι περιορισμοί της ελεύθερης

1 — Γλώσσα πρωτοτύπου: η ισπανική.

2 — ΕΕ 1997, L 18, σ. 1.

παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της Κοινότητας απαγορεύονται όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος της Κοινότητας άλλο από εκείνο του αποδέκτη της παροχής».

δικαιωμάτων των εργαζομένων» (πέμπτη αιτιολογική σκέψη)⁵.

2. Η οδηγία 96/71

5. Όταν, κατά την άσκηση αυτής της θεμελιώδους ελευθερίας, αποσπάται προσωρινά προσωπικό στο έδαφος άλλης χώρας³, η συρροή διαφορετικών έννομων τάξεων δημιουργεί ορισμένα ειδικά προβλήματα⁴. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η οδηγία 96/71, η οποία επιδιώκει να συμβιβάσει «την ύπαρξη υγιούς ανταγωνισμού» με μέτρα «που εγγυώνται τον σεβασμό των

6. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας στις εγκατεστημένες σε κράτος μέλος επιχειρήσεις οι οποίες, στο πλαίσιο διεθνικής παροχής υπηρεσιών, προβαίνουν σε απόσπαση εργαζομένων, σύμφωνα με την παράγραφο 3, στο έδαφος κράτους μέλους· η απόσπαση αυτή έχει τα εξής χαρακτηριστικά: α) πραγματοποιείται βάσει συμβάσεως που συνάπτεται μεταξύ της εταιρίας προελεύσεως και του αποδέκτη της παροχής, β) κατευθύνεται προς ένα κέντρο ή μια επιχείρηση που ανήκει στον ίδιο όμιλο ή γ) πραγματοποιείται από εταιρία προσωρινής απασχολήσεως, με παραχώρηση σε χρήση που δραστηριοποιείται σε κράτος διαφορετικό από εκείνο της παραχωρούσας επιχείρησης.

7. Μετά τον ορισμό της έννοιας του «αποσπασμένου εργαζομένου» (άρθρο 2) και την απαρίθμηση των ελάχιστων κανόνων σχετικά με τους όρους εργασίας και απασχολή-

3 — Κατά τον G. Según Palao Moreno, «La Ley 45/1999, de 29 de noviembre, sobre el desplazamiento de trabajadores en el marco de una prestación de servicios transnacional. Un nuevo paso hacia la consolidación de un mercado de trabajo integrado en Europa», *Gaceta Jurídica de la Unión Europea y de la Competencia*, Ιούλιος—Αύγουστος 2000, τεύχος 208, σ. 46, η κινητικότητα δεν αποτελεί μόνον μια ακόμη συνέπεια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αλλά και εγγενή ανάγκη του συστήματος.

4 — J. I. García Ninet και A. Vicente Palacio, «La Ley 45/1999, de 29 de noviembre, relativa al desplazamiento (temporal y no permanente) de trabajadores en el marco de una prestación de servicios transnacional», *Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales*, τεύχος 27, 2000, σ. 14.

5 — Κατά τη θεωρία, ο θεμελιώδης σκοπός έγκειται στο να μην περιέρχονται σε πλεονεκτικότερη θέση χώρες λιγότερο προηγμένες στην αναγνώριση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και με χαμηλότερο κόστος εργασίας έναντι άλλων χωρών, στις οποίες τα εργατικά χέρια είναι πιο ακριβά λόγω της μεγαλύτερης παρεχόμενης προστασίας (F. Vicente Pachés, «Desplazamiento temporal de trabajadores para la ejecución de un contrato en otro Estado miembro. Comentario a la Sentencia del Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas (Pleno), de 23 de noviembre de 1999», *Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales*, τεύχος 27, 2000, σ. 240): υπό την ίδια έννοια, οι J. P. Landa Zapirain και O. Fotinopoulou Basurko, «Breve comentario de la Ley 45/1999 sobre desplazamiento de trabajadores en el marco de una prestación de servicios transnacional, que incorpora al ordenamiento jurídico español la Directiva 96/71/CE», *Relaciones Laborales*, τεύχος 9, 2000, σ. 10, υποστηρίζουν ότι η οδηγία έχει «χαρακτήρα περισσότερο οικονομικό παρά κοινωνικό».

σεως (άρθρο 3), το άρθρο 4 αναφέρεται στη «συνεργασία σε θέματα ενημέρωσης», ορίζοντας τα εξής:

«1. Για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή/και πρακτική, ορίζουν ένα ή περισσότερα γραφεία συνδέσμων ή έναν ή περισσότερους αρμόδιους εθνικούς φορείς.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τη συνεργασία μεταξύ των δημόσιων διοικητικών υπηρεσιών οι οποίες, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, είναι αρμόδιες για την εποπτεία των όρων εργασίας και απασχόλησης που αναφέρονται στο άρθρο 3. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει, ειδικότερα, την απάντηση στις αιτιολογημένες αιτήσεις πληροφοριών που υποβάλλουν οι υπηρεσίες αυτές για παροχή πληροφοριών σχετικά με τη διεθνική διάθεση εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων προδήλου καταχρήσεως ή διασυννοριακών δραστηριοτήτων που εικάζονται παράνομες.

Η Επιτροπή και οι δημόσιες διοικητικές υπηρεσίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο συνεργάζονται στενά για την εξέταση των δυσκολιών που ενδεχομένως ανακύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 10.

Η αμοιβαία διοικητική βοήθεια παρέχεται δωρεάν.

3. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να υπάρχει γενική πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τους όρους εργασίας και απασχόλησης που αναφέρονται στο άρθρο 3.

4. Κάθε κράτος μέλος ανακοινώνει στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή τα γραφεία συνδέσμου ή/και τις αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1.»

8. Στη συνέχεια, η οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα σε περίπτωση μη τηρήσεως των διατάξεων (άρθρο 5), καθορίζει τη δικαστική αρμοδιότητα (άρθρο 6) και, με το άρθρο 7, τάσσει την προθεσμία για τη μεταφορά της στις εσωτερικές έννομες τάξεις, ορίζοντας τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 16 Δεκεμβρίου 1999. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

[...]

9. Το άρθρο 8 ρυθμίζει την επανεξέταση από την Επιτροπή⁶ και το άρθρο 9 ορίζει τα κράτη μέλη ως αποδέκτες της οδηγίας.

B — Η γερμανική νομοθεσία

10. Στη Γερμανία, η κινητικότητα των εργαζομένων ρυθμίζεται από τον Arbeitnehmer-Entsendegesetz (νόμο περί αποσπάσεως των εργαζομένων, στο εξής: AEntG), της 26ης Φεβρουαρίου 1996⁷, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαρτίου 1996.

11. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 προβλέπει ότι οι διατάξεις των συλλογικών συμβάσεων με γενική δεσμευτική ισχύ στον κλάδο των οικοδομικών εργασιών, οι οποίες καθορίζουν την ελάχιστη αμοιβή, τη διάρκεια των αδειών και τις αμειβόμενες άδειες στην έννομη σχέση, ισχύουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και για τη σχέση που συνδέει τον εγκατεστημένο σε άλλη χώρα εργοδότη με τους εργαζομένους του. Δυνάμει του άρθρου 3, είναι επίσης υποχρεωτική η τήρηση των συμβάσεων περί καταβολής εισφορών για τη χορήγηση αδειών μετ' αποδοχών, εκτός εάν οι εισφορές αυτές καταβάλλονται ήδη σε «ανάλογο οργανισμό» του κράτους όπου είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση.

12. Το άρθρο 2 προβλέπει μηχανισμούς «ελέγχου», όπως αυτόν της παραγράφου 3, δυνάμει της οποίας ο αλλοδαπός εργοδότης οφείλει να έχει στη κατοχή του στη γερμανική γλώσσα τα έγγραφα που αποδεικνύουν την τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου 1, δηλαδή τη σύμβαση, τις μισθολογικές καταστάσεις και τα έγγραφα από τα οποία προκύπτουν το ωράριο εργασίας και η καταβολή των μισθών.

13. Η παράγραφος 2 του άρθρου 3 υποχρεώνει τις επιχειρήσεις προσωρινής απασχολήσεως να υποβάλλουν πριν από την έναρξη κάθε έργου δήλωση συνταγμένη στη γερμανική γλώσσα, στην οποία αναφέρονται: το όνομα, το επώνυμο και η ημερομηνία γεννήσεως των διαθέσιμων εργαζομένων, η έναρξη και η λήξη αυτής της διαθέσεως, ο τόπος εργασίας, ένας τόπος, εντός της γερμανικής επικράτειας, όπου φυλάσσονται τα έγγραφα του άρθρου 2, παράγραφος 3, ένας εντολοδόχος στη Γερμανία και η επωνυμία και η διεύθυνση της εταιρίας που απασχολεί τους εργαζομένους. Η σύμβαση μεταξύ της επιχειρήσεως προσωρινής απασχολήσεως και της επιχειρήσεως που απασχολεί τους εργαζομένους μπορεί να προβλέπει την υποχρέωση να γνωστοποιούνται οι αλλαγές του τύπου απασχολήσεως.

III — Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

14. Μετά από καταγγελίες που έλαβε σχετικά με τον AEntG, η Επιτροπή απηύθυνε στις 12 Νοεμβρίου 1998 στη Γερμανία έγγραφο οχλήσεως, το οποίο συμπληρώθηκε

6 — Η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Εφαρμογή της οδηγίας 96/71/EK στα κράτη μέλη», της 25ης Ιουλίου 2003 [COM(2003) 458 τελικό], αναφέρει ότι, προς το παρόν, δεν φαίνεται αναγκαία η τροποποίηση της οδηγίας, δεδομένου ότι οι δυσκολίες που υπάρχουν είναι περισσότερο πρακτικής παρά νομικής φύσεως (σ. 19).

7 — BGBl. 1996 I, σ. 227.

από δεύτερο έγγραφο της 17ης Αυγούστου 1999· το κράτος μέλος απάντησε στα έγγραφα αυτά στις 8 Μαρτίου, στις 4 Μαΐου και στις 25 Οκτωβρίου 1999.

15. Η Επιτροπή δεν πείστηκε από τις παρασχεθείσες εξηγήσεις και εξέδωσε, στις 25 Ιουλίου 2001, αιτιολογημένη γνώμη με την οποία ζήτησε τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προς συμμόρφωση στις προειδοποιήσεις της εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της γνώμης αυτής.

16. Η Γερμανική Κυβέρνηση υπέβαλε παρατηρήσεις την 1η Οκτωβρίου 2001, στις 10 Δεκεμβρίου 2001, στις 3 Φεβρουαρίου 2003 και στις 4 Δεκεμβρίου 2003· στις 23 Ιανουαρίου 2004 ενημέρωσε σχετικά με την τροποποίηση του AEntG από τον Drittes Gesetz für moderne Dienstleistungen am Arbeitsmarkt (τρίτο νόμο για τη σύγχρονη παροχή υπηρεσιών στην αγορά εργασίας), της 23ης Δεκεμβρίου 2003⁸.

17. Η Επιτροπή έκρινε ότι η μεταρρύθμιση περιορίστηκε στην κατάργηση ορισμένων μόνο σημείων που έρχονταν σε αντίθεση με το κοινοτικό δίκαιο και, για τον λόγο αυτό, άσκησε προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου, ζητώντας τη διαπίστωση της παραβάσεως σύμφωνα με το άρθρο 226 ΕΚ.

IV — Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

18. Με την προσφυγή, η οποία καταχωρίστηκε στο πρωτόκολλο του Δικαστηρίου στις 29 Νοεμβρίου 2004, ζητείται να αναγνωριστεί ότι η Γερμανία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 49 ΕΚ, καθόσον απαιτεί: α) από τις αλλοδαπές επιχειρήσεις να καταβάλλουν εισφορές στο γερμανικό ταμείο αδειών, ακόμη και όταν οι εργαζόμενοι απολαύουν ανάλογης προστασίας σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο εργοδότης τους (άρθρο 1, παράγραφος 3, του AEntG)· β) από τις αλλοδαπές επιχειρήσεις να μεταφράζουν στη γερμανική γλώσσα (άρθρο 2 του AEntG) τη σύμβαση εργασίας, τις μισθολογικές καταστάσεις και τα έγγραφα που αποδεικνύουν τα ωράρια εργασίας και την καταβολή των μισθών, καθώς και οποιαδήποτε άλλα έγγραφα ζητήσουν οι γερμανικές αρχές· και γ) από τις αλλοδαπές επιχειρήσεις προσωρινής απασχολήσεως να γνωστοποιούν κάθε διάθεση εργαζομένου σε επιχείρηση για απασχόληση στη Γερμανία και κάθε εργασία που του ανατίθεται (άρθρο 3, παράγραφος 2, του AEntG)⁹. Με την προσφυγή ζητείται επίσης η καταδίκη του καθού κράτους στα δικαστικά έξοδα.

19. Στις 4 Φεβρουαρίου 2005 κατατέθηκε υπόμνημα αντικρούσεως της προσφυγής, με το οποίο υποστηρίζεται ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη και αβάσιμη.

8 — BGBl. I, σ. 2848.

9 — Η Επιτροπή παραιτείται από τους δύο λόγους που προέβαλε στο προηγούμενο στάδιο, σχετικούς με τις προϋποθέσεις ποιότητας που πρέπει να πληρούν οι κατασκευαστικές εταιρίες (σημεία 24 έως 26 του δικογράφου της προσφυγής) και με τα πρόσημα (σημείο 64), καθόσον οι διακρίσεις λόγω ιθαγένειας εξέλπιαν με τη νομοθετική μεταρρύθμιση του 2003.

20. Στις 29 Μαρτίου 2005 υποβλήθηκε υπόμνημα απαντήσεως και στις 17 Μαΐου υπόμνημα ανταπάντησεως.

21. Με διάταξη που εξέδωσε στις 7 Ιουνίου 2005, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε την αίτηση παρεμβάσεως της Γαλλίας, η οποία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στις 22 Σεπτεμβρίου 2005 προς υποστήριξη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ως προς τον δεύτερο λόγο παραβάσεως. Η Επιτροπή και η Γερμανία τοποθετήθηκαν επί της παρεμβάσεως αυτής, στις 28 Νοεμβρίου 2005 και στις 27 Οκτωβρίου 2005 αντίστοιχως.

22. Στην επ' ακροατηρίου διαδικασία της 8ης Νοεμβρίου 2006 παρέστησαν οι εκπρόσωποι της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Επιτροπής.

V — Το παραδεκτό της προσφυγής λόγω παραβάσεως

23. Η καθής κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι εθνικές διατάξεις πρέπει να κριθούν υπό το πρίσμα της οδηγίας 96/71 και όχι του άρθρου 49 ΕΚ, αμφισβητώντας έτσι το λυσιτελές των ισχυρισμών της προσφεύγουσας (Α). Επιπλέον, αντιτάσσει τρία δικονομικά εμπόδια που οδηγούν, κατά την άποψή της, στην εν όλω ή εν μέρει απόρριψη της προσφυγής ως απαράδεκτης και που αφορούν τη διάρκεια της διαδικασίας προ της ασκήσεως της προσφυγής (Β), την έλλειψη σαφήνειας της προσφυγής (Γ) και την τροποποίηση του τρίτου λόγου της προσφυγής (Δ).

A — Το κριτήριο εξετάσεως

24. Η οδηγία 96/71 δεν είχε ακόμη εκδοθεί κατά την έναρξη της διοικητικής διαδικασίας, αλλά, όταν εκδόθηκε η αιτιολογημένη γνώμη, είχε παρέλθει η προθεσμία για τη μεταφορά της οδηγίας αυτής στις εσωτερικές έννομες τάξεις. Η Γερμανική Κυβέρνηση επισημαίνει τη χρονική αυτή ακολουθία για να υποστηρίξει ότι ο ΑΕνΤΓ πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της οδηγίας 96/71 και όχι του άρθρου 49 ΕΚ, το οποίο εφαρμόζεται μόνον εάν, κατά τη μεταφορά, τα κράτη υπερβούν τα όρια της διακριτικής ευχέρειας που τους παρέχεται.

25. Η Επιτροπή δεν παρέχει σαφή απάντηση στην ένσταση και υποπίπτει σε αντιφάσεις, όπως, για παράδειγμα, στο σημείο 1, στο οποίο αναφέρει ότι η διαπίστωση της συμφωνίας με το κοινοτικό δίκαιο βασίζεται στη διάταξη της Συνθήκης, ενώ, τέσσερις γραμμές πιο κάτω, αναφέρεται στη διάταξη αυτή και στην οδηγία 96/71. Ο εκπρόσωπός της δεν προέβη σε διευκρινίσεις σχετικά με την εν λόγω ένσταση ούτε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, παρά την ερώτηση που του έγινε σχετικά.

26. Το ζήτημα αυτό οδηγεί σε σκέψεις ως προς τον κοινοτικό κανόνα που πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως νομική βάση και τις συνέπειες της εσφαλμένης επιλογής του. Υπ' αυτή την έννοια, αν η ασυμφωνία είναι προφανής, θα πρόκειται για έλλειψη ουσιώδους νομικής βάσεως και η προσφυγή θα κριθεί αβάσιμη· κάτι ανάλογο θα συνέβαινε σε περίπτωση που προβαλλόταν η παράβαση κανόνα παραγώγου δικαίου που δεν είχε θεσπιστεί κατά τον χρόνο που συνέβησαν τα

πραγματικά περιστατικά· σε κάθε άλλη περίπτωση, η προσφυγή θα κριθεί παραδεκτή και θα ακολουθήσει εξέτασή της επί της ουσίας.

27. Εν προκειμένω η προσφυγή δεν μπορεί να απορριφθεί εκ προοιμίου, διότι είναι σκόπιμο, για τη διαπίστωση της παραβάσεως, να προσφύγουμε στη Συνθήκη και να παραβλέψουμε την οδηγία 96/71, η οποία δεν εφαρμόζει το περιεχόμενο του άρθρου 49 ΕΚ σε όλη του την έκταση, καθόσον: αφενός, η δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας εκφράζει την πρόθεση συντονισμού των νομοθεσιών των κρατών μελών ώστε να δημιουργηθεί ένας πυρήνας αναγκαστικών κανόνων για την ελάχιστη προστασία, οι οποίοι πρέπει να τηρούνται, στη χώρα υποδοχής, από τους εργοδότες που αποσπούν εργαζομένους¹⁰. αφετέρου, το άρθρο 5 αναγνωρίζει στις εθνικές αρχές μεγάλη διακριτική ευχέρεια, υπό την προϋπόθεση του σεβασμού των θεμελιωδών ελευθεριών¹¹.

28. Έτσι, οι εθνικές ρυθμίσεις για τη διεθνική παροχή εργασίας μπορούν να είναι αντί-

θετες τόσο στο πρωτογενές όσο και στο παράγωγο κοινοτικό δίκαιο. Αν πρόκειται για παράβαση της οδηγίας, αποκλείεται η εφαρμογή της Συνθήκης, μολονότι κάθε παράβαση της οδηγίας συνεπάγεται τελικά και παραβίαση της Συνθήκης που αποτελεί την πηγή της. Αν, όμως, πρόκειται για ευθεία παράβαση της Συνθήκης, εκφεύγοντας του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας εκτελέσεώς της, η ίδια η Συνθήκη αποτελεί τη μόνη δυνατή αναφορά.

29. Ως εκ τούτου, η διάταξη την οποία επικαλείται η προσφυγή αποτελεί έγκυρη νομική βάση, καθόσον οι αιτιάσεις που διατυπώνονται υπερβαίνουν το περιεχόμενο της οδηγίας 96/71 και, ως εκ τούτου, δεν έχει σημασία το αν η αιτιολογημένη γνώμη εκδόθηκε μετά την παρέλευση της προθεσμίας για τη μεταφορά της οδηγίας· αυτό, πάντως, δεν σημαίνει ότι η οδηγία αυτή δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είτε σε σχετικά ζητήματα είτε ως ερμηνευτικός κανόνας.

B — Η διάρκεια της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας

¹⁰ — Προσυπογράφω την άποψη που διατύπωσε ο γενικός εισαγγελέας Philippe Léger στην υποσημείωση 15 των προτάσεων του στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, C-168/04, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Συλλογή 2006, σ. I-9041) και με την οποία αναγνώρισε ότι «η οδηγία 96/71 δεν προβλέπει καμία ιδιαίτερη διαδικασία για την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών [...]». Η τελευταία αυτή οδηγία διασφαλίζει μόνον κατ' ουσίαν, κατ' αρχήν, στους εργαζομένους που αποσπώνται στο πλαίσιο αυτό, την εφαρμογή υπέρ τους ορισμένων κανόνων, οι οποίοι ισχύουν στο κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου πραγματοποιείται η εν λόγω παροχή, όσον αφορά ορισμένους όρους εργασίας και απασχολήσεως. Κατά τα λοιπά, μολονότι η οδηγία αυτή αφήνει στα κράτη μέλη τη μέριμνα να διασφαλίζουν την τήρηση των εν λόγω κανόνων [...], τούτο συμβαίνει μόνο με την επιφύλαξη λήψεως μέτρων που είναι κατάλληλα προς τούτο, δηλαδή που δεν παραβαίνουν τις διατάξεις της Συνθήκης στον τομέα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών».

¹¹ — Απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 2004, C-71/02, Kamber (Συλλογή 2004, σ. I-3025), σκέψεις 33 και 34.

30. Σύμφωνα με τη Γερμανική Κυβέρνηση, η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου έχει παρέλθει, δεδομένου ότι η μεν διαδικασία κινήθηκε το 1998, η δε προσφυγή ασκήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 2004, με αποτέλεσμα να έχουν παραβιαστεί οι αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου· επιπλέον, το 2001 το Δικαστήριο έκρινε ότι ο AEntG είναι σύμφωνος με το κοινοτικό δίκαιο.

31. Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι η ίδια η καθής δημιούργησε την εντύπωση ότι με τις προβλεπόμενες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις θα εξέλιπαν οι παραβάσεις.

32. Καίτοι η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία του άρθρου 226 ΕΚ διήρκεσε για περισσότερα από έξι έτη, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορα επιχειρήματα προς απόρριψη του σχετικού ισχυρισμού.

33. Κατ' αρχάς, σύμφωνα με τη νομολογία, η υπερβολική διάρκεια του διοικητικού αυτού σταδίου οδηγεί σε απόρριψη λόγω απαραδέκτου μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η συμπεριφορά της Επιτροπής κατέστησε δυσχερή την αντίκρουση των επιχειρημάτων της, προσβάλλοντας έτσι τα δικαιώματα άμυνας, στο δε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος «απόκειται να αποδείξει την εν λόγω δυσχέρεια»¹². Η Γερμανική Κυβέρνηση δεν απέδειξε εις βάρος της περιορισμό των δικαιωμάτων άμυνας.

34. Δεύτερον, η διαδικασία λόγω παραβάσεως κράτους μέλους στηρίζεται στην αντι-

κειμενική διαπίστωση της παραβάσεως της Συνθήκης ή του παραγώγου δικαίου¹³, η αποδοχή του δικαιολογητικού αυτού λόγου θα προσέκρουε στον επιδιωκόμενο από τη διαδικασία του άρθρου 226 ΕΚ σκοπό¹⁴. Το ίδιο ισχύει και ως προς την ασφάλεια δικαίου¹⁵. Οι ιδιώτες, αν δεν υπάρχει απόφαση περί αναστολής της εκτελέσεως των αμφισβητούμενων διατάξεων, οφείλουν να τις σέβονται, ακόμη και στη διάρκεια εξετάσεως της υποθέσεως.

35. Τρίτον, η συμβατότητα του ΑEntG με το κοινοτικό δίκαιο εξετάστηκε μεν με τις αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2001, *Finalarte* κ.λπ.¹⁶, της 24ης Ιανουαρίου 2002, *Portugaia Construcões*¹⁷, της 12ης Οκτωβρίου 2004, *Wolf & Müller*¹⁸, και της 14ης Απριλίου 2005, *Επιτροπή κατά Γερμανίας*¹⁹, ωστόσο οι υποθέσεις εκείνες αφορούσαν ζητήματα διαφορετικά από αυτά της παρούσας προσφυγής, μολονότι υπάρχουν ορισμένα κοινά σημεία:

— η απόφαση *Finalarte* κ.λπ. εμφανίζει ένα σημαντικό κοινό σημείο με τους λόγους

12 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 1991, C-96/89, *Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών* (Συλλογή 1991, σ. I-2461, σκέψεις 15 και 16), της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-207/97, *Επιτροπή κατά Βελγίου* (Συλλογή 1999, σ. I-275, σκέψεις 24 και 25), της 12ης Μαΐου 2005, C-287/03, *Επιτροπή κατά Βελγίου* (Συλλογή 2005, σ. I-3761, σκέψη 14), και της 8ης Δεκεμβρίου 2005, C-33/04, *Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου* (Συλλογή 2005, σ. I-10629, σκέψη 76).

13 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 1998, C-71/97, *Επιτροπή κατά Ισπανίας* (Συλλογή 1998, σ. I-5991, σκέψη 14), της 18ης Ιανουαρίου 2001, C-83/99, *Επιτροπή κατά Ισπανίας* (Συλλογή 2001, σ. I-445, σκέψη 23), και της 4ης Μαΐου 2006, C-508/03, *Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (Συλλογή 2006, σ. I-3969, σκέψη 67).

14 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Νοεμβρίου 2002, C-475/98, *Επιτροπή κατά Αυστρίας* (Συλλογή 2002, σ. I-9797, σκέψη 38).

15 — Η προπαρατεθείσα απόφαση της 4ης Μαΐου 2006, *Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, βασισμένη σε προηγούμενη νομολογία, έκρινε ότι «να μην οι αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης επιβάλλουν να γίνεται η ανάκληση μιας παράνομης πράξεως εντός εύλογης προθεσμίας και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός στον οποίο ο ενδιαφερόμενος μπόρεσε ενδεχομένως να πιστεώσει στη νομιμότητα της πράξεως, μια τέτοια ανάκληση, ωστόσο, είναι καταρχήν επιτρεπτή» (σκέψη 68).

16 — Υποθέσεις C-49/98, C-50/98, C-52/98 έως C-54/98 και C-68/98 έως C-71/98 (Συλλογή 2001, σ. I-7831).

17 — Υπόθεση C-164/99 (Συλλογή 2002, σ. I-787).

18 — Υπόθεση C-60/03 (Συλλογή 2004, σ. I-9553).

19 — Υπόθεση C-341/02 (Συλλογή 2005, σ. I-2733).

της κρινόμενης παραβάσεως, καθόσον αποφάνθηκε επίσης επί του γερμανικού ταμείου αδειών μετ' αποδοχών, κρίνοντας ότι η επέκταση της ρυθμίσεως στην περίπτωση της παροχής υπηρεσιών από αποσπασμένους εργαζομένους είναι σύμφωνη με τη Συνθήκη, εφόσον συντρέχουν δύο προϋποθέσεις²⁰. Στην κρινόμενη υπόθεση, ωστόσο, η Επιτροπή αρνείται ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές·

- η απόφαση Portugaia Construcões αντιμετώπισε το ζήτημα των ελάχιστων αποδοχών των αποσπασμένων εργαζομένων·

- η απόφαση Wolf & Müller εξέτασε επίσης τις αποδοχές και, συγκεκριμένα, την υποχρέωση καταβολής τους, μέσω της ερμηνείας του άρθρου 5 της οδηγίας 96/71 υπό το πρίσμα του άρθρου 49 ΕΚ·

- τέλος, η απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, μεταγενέστερη της ασκήσεως της προσφυγής, διαπίστωσε την παράβαση του άρθρου 3 του άρθρου 96/71 όσον αφορά τις έννοιες που συνθέτουν τον μισθό.

20 — Το Δικαστήριο εξέτασε και άλλα ζητήματα σχετικά με τις αμειβόμενες άδειες, όπως το αν μπορεί να επιβληθεί η διάρκεια της άδειας που προβλέπεται από ένα κράτος μέλος στους αποσπασμένους εργαζομένους.

36. Τέταρτον, ο γερμανικός νόμος τροποποιήθηκε στα τέλη του 2003, μετά την έκδοση της αιτιολογημένης γνώμης το 2001· επομένως, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι εξέτασε τις αλλαγές προτού ασκήσει την προσφυγή τον Νοέμβριο του 2004.

37. Οι παραπάνω σκέψεις αντικρούουν τα κριτήρια που επικαλείται η Γερμανική Κυβέρνηση για την εξέταση του εύλογου χαρακτήρα των προθεσμιών, τα οποία, όπως αναφέρει η Επιτροπή, εφαρμόζονται στις διαδικασίες του ανταγωνισμού²¹ και στις διαδικασίες ενώπιον του Πρωτοδικείου²².

Γ — Η ακρίβεια της προσφυγής

38. Η Γερμανική Κυβέρνηση ζητεί επίσης να απορριφθεί η προσφυγή ως απαράδεκτη λόγω ελλείψεως ακριβείας, καθόσον εκθέτει κατά τρόπο αόριστο τα νομικά στοιχεία, χωρίς να αναφέρει καμιά συγκεκριμένη απόσπαση εργαζομένου που θα αποδείκνυε την αντίθεση του ΑEntG προς το άρθρο 49 ΕΚ.

21 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 187), στην οποία αναφέρεται η υποσημείωση 7 του υπομνήματος αντικρούσεως της προσφυγής.

22 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 29), στην οποία επίσης αναφέρεται η υποσημείωση 7 του υπομνήματος αντικρούσεως της προσφυγής.

39. Η Επιτροπή υποστηρίζει τη σαφήνεια των ισχυρισμών της και αντιτάσσει ότι η διαδικασία δεν κινήθηκε κατόπιν καταγγελίας εργαζομένου ή επιχειρήσεως, ούτε κατ' ακολουθία των δικαστικών ή διοικητικών πρακτικών, αλλά λόγω της αντιθέσεως της εθνικής έννομης τάξεως προς την κοινοτική.

40. Σύμφωνα με το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου²³, το εισαγωγικό δικόγραφο πρέπει να εμφανίζει «το αντικείμενο της διαφοράς και να περιλαμβάνει συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών». Τα στοιχεία αυτά πρέπει να αναφέρονται κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή, προκειμένου ο καθού να μπορεί να προετοιμάσει την υπεράσπισή του και το Δικαστήριο να ασκήσει δικαστικό έλεγχο· επομένως, τα ουσιαστικά πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η προσφυγή πρέπει «να προκύπτουν κατά τρόπο εύλογο και κατανοητό από το ίδιο το κείμενο του δικογράφου της προσφυγής»²⁴.

41. Στην προκειμένη περίπτωση συντρέχουν όντως οι ως άνω προϋποθέσεις. Η Επιτροπή συνέταξε την προσφυγή χωρίζοντάς την σε τέσσερα μεγάλα τμήματα: το πρώτο αναφέρεται στα πραγματικά περιστατικά και στην προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, περιγράφει τα στάδια της διαδικασίας και προσδιορίζει τα πέντε σημεία ασυμφωνίας που εντόπισε η αιτιολογημένη γνώμη· το δεύτερο αναφέρεται λεπτομερώς στις σχετικές κοινοτικές και εθνικές διατάξεις· το τρίτο, που περιλαμβάνει

τη νομική εκτίμηση, αρχίζει με μια προκαταρκτική αναφορά στη μεταρρύθμιση του εθνικού νόμου και στη συνέχεια σχολιάζει κάθε λόγο παραβάσεως, αντικρουόμενες παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν κατά το διοικητικό στάδιο· το τέταρτο εκθέτει τα αιτήματα, κατά τρόπο συνεπή προς το λοιπό κείμενο, και επικεντρώνει την αιτίαση στα άρθρα 1, παράγραφος 3, 2 και 3, παράγραφος 2, του νόμου AEntG, ως αντίθετα προς το άρθρο 49 ΕΚ.

42. Οι αιτιάσεις και οι διατάξεις στις οποίες αυτές βασίζονται είναι μεν γνωστές τόσο στο Δικαστήριο όσο και στο καθού κράτος, το οποίο και τις αντέκρουσε, ωστόσο η παράθεση των επιχειρημάτων που αναφέρονται στα πραγματικά και νομικά στοιχεία δεν πρέπει να συγχέεται με την ακρίβεια και την ορθότητά τους.

43. Η προσκόμιση ειδικών αποδεικτικών στοιχείων απαιτείται όταν η παράβαση απορρέει από την εφαρμογή εθνικής διατάξεως και όχι όταν βασίζεται στο περιεχόμενο της διατάξεως αυτής· ως εκ τούτου, μόνο στην πρώτη περίπτωση είναι αναγκαία η προσκόμιση έγγραφων και λεπτομερών στοιχείων που να αποδεικνύουν την ελεγχόμενη συμπεριφορά²⁵.

44. Κατά συνέπεια, η ένσταση απαραδέκτου που προβάλλεται στην παρούσα δίκη πρέπει να απορριφθεί.

23 — ΕΕ 1991, L 176, σ. 7, και ΕΕ 1992, L 383, σ. 117 —διορθωτικό—, όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια.

24 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 9ης Ιανουαρίου 2003, C-178/00, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. I-303, σκέψη 6), και της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, C-199/03, Ιρλανδία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. I-8027, σκέψη 50).

25 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Μαΐου 2005, C-287/03, Επιτροπή κατά Βελγίου (Συλλογή 2005, σ. I-3761, σκέψη 28), και της 27ης Απριλίου 2006, C-441/02, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 2006, σ. I-3449, σκέψη 49).

Δ — Η τροποποίηση του πρώτου λόγου

45. Η Γερμανία αντιτάσσει άλλη μια ένσταση στον πρώτο λόγο της προσφυγής, υποστηρίζοντας ότι η αιτίαση που περιέχεται στην αιτιολογημένη γνώμη δεν συμπίπτει, κατά την γνώμη της, με αυτήν που διατυπώνεται στην προσφυγή. Η Επιτροπή αρνείται την ύπαρξη τέτοιας διαφοράς, υποστηρίζοντας ότι οι αποκλίσεις συνίστανται σε διευκρινίσεις των όσων προβλήθηκαν κατά το διοικητικό στάδιο της διαδικασίας.

46. Το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 226 ΕΚ προσδιορίζει το αντικείμενο της προσφυγής, κατά τρόπον ώστε η προσφυγή να βασίζεται στους ίδιους λόγους και ισχυρισμούς με την αιτιολογημένη γνώμη²⁶, ακόμη και αν δεν υπάρχει απόλυτη σύμπτωση μεταξύ της διατυπώσεως των αιτιάσεων στο δικόγραφο, του διατακτικού της αιτιολογημένης γνώμης και των αιτημάτων της προσφυγής, υπό την προϋπόθεση ότι το αντικείμενο της διαφοράς δεν έχει διευρυνθεί ούτε τροποποιηθεί²⁷.

26 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 1ης Δεκεμβρίου 1993, C-234/91, Επιτροπή κατά Δανίας (Συλλογή 1993, σ. I-6273, σκέψη 16), της 12ης Ιανουαρίου 1994, C-296/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1994, σ. I-1, σκέψη 11), της 18ης Ιουνίου 1998, C-35/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1998, σ. I-3851, σκέψη 28), της 15ης Ιανουαρίου 2002, C-439/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2002, σ. I-305, σκέψη 11), και της 20ης Ιουνίου 2002, C-287/00, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 2002, σ. I-5811, σκέψη 18).

27 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, C-279/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1997, σ. I-4743, σκέψεις 24 και 25)· της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-191/95, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1998, σ. I-5449, σκέψη 56), της 9ης Νοεμβρίου 1999, C-365/97, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1999, σ. I-7773, σκέψη 25), της 25ης Απριλίου 2002, C-52/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2002, σ. I-3827, σκέψη 44), της 11ης Ιουλίου 2002, C-139/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Συλλογή 2002, σ. I-6407, σκέψεις 18 και 19), της 14ης Μαρτίου 2006, C-177/04, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2006, σ. I-2461, σκέψη 37), και προπαρατεθείσα απόφαση της 27ης Απριλίου 2006, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 61.

47. Προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη και η έκταση οποιασδήποτε αποκλίσεως, επιβάλλεται η σύγκριση μεταξύ του διοικητικού εγγράφου και του δικογράφου:

— Η αιτιολογημένη γνώμη εξετάζει «την υποχρέωση καταβολής εισφορών στο γερμανικό ταμείο αδειών» και αποφαίνεται ότι αποτελεί παράβαση του άρθρου 49 ΕΚ, καθόσον επιβάλλεται στις αλλοδαπές επιχειρήσεις, οι οποίες διατηρούν την υποχρέωση να καταβάλουν απευθείας εισφορές για τις άδειες των εργαζομένων τους στο κράτος εγκαταστάσεως.

— Η προσφυγή αναφέρεται στο ζήτημα αυτό με τους ίδιους όρους, προσθέτοντας, όμως, ότι η παράβαση απορρέει από την υποχρέωση των αλλοδαπών επιχειρήσεων να καταβάλλουν εισφορές στον γερμανικό οργανισμό, μολονότι οι εργαζόμενοι απολαύουν ήδη ισοδύναμης προστασίας δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους εγκαταστάσεως του εργοδότη.

48. Από τη σύγκριση των δύο εγγράφων προκύπτουν μεν ορισμένες διαφορές, αλλά όχι και προβολή διαφορετικών λόγων παραβάσεως, δεδομένου ότι η πανομοιότυπη διατύπωση του επίμαχου σημείου στα δύο έγγραφα καταδεικνύει ότι, κατά την Επιτροπή, το άρθρο 1, παράγραφος 3, του ΑEntG υποχρεώνει τις επιχειρήσεις που δεν καταβάλλουν εισφορές σε οργανισμό ανάλογο με το γερμανικό ταμείο σε περισσότερες της μιας εισφορές, σε χρήμα ή σε είδος.

49. Η διαφωνία έγκειται στο ζήτημα αν η εθνική ρύθμιση δημιουργεί διπλή οικονομική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις που αποσπούν εργαζομένους στο πλαίσιο διεθνικής παροχής υπηρεσιών, και αυτό έχει γίνει κατανοητό από την καθής. Οι εννοιολογικές διαβαθμίσεις που συνοδεύουν τον λόγο παραβάσεως τον συμπληρώνουν χωρίς να τον τροποποιούν και χωρίς να θίγουν τα δικαιώματα της αμυνομένης.

50. Επιπλέον, φρονώ ότι υπάρχει και ένας επιπλέον λόγος που οδήγησε στην τροποποίηση: η έκδοση, μετά την έκδοση της αιτιολογημένης γνώμης, της αποφάσεως Finalarte κ.λπ., η οποία μνημονεύεται στην προσφυγή και ιδίως στο αίτημά της.

51. Ως εκ τούτου, η καταγγελλόμενη μορφολογική διαφορά μεταξύ της αιτιολογημένης γνώμης και της προσφυγής δεν αρκεί για να οδηγήσει στο απαράδεκτο της προσφυγής.

VI — Εξέταση της προσφυγής λόγω παραβάσεως

52. Σε περίπτωση που το Δικαστήριο απορρίψει, όπως προτείνω, τους λόγους απαραδέκτου που προβάλλει η Γερμανική Κυβέρνηση, πρέπει να εξεταστούν οι καταγγελλόμενες παραβάσεις.

A — Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

53. Οι υποχρεώσεις που επιβάλλει ο ΑEntG συνεπάγονται πρόσθετες επιβαρύνσεις για τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος, γεγονός που δυσχεραίνει τη δραστηριοποίησή τους στη Γερμανία και περιορίζει το σχετικό ενδιαφέρον, με αποτέλεσμα να συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

54. Στις προτάσεις που ανέπτυξα στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1999, Arblade κ.λπ.²⁸, παραθέτω τη σχετική με τους περιορισμούς αυτούς νομολογία (σημεία 53 έως 60), η οποία, καίτοι δεν έχει αλλάξει μέχρι σήμερα, χρήζει ορισμένων εξειδικεύσεων.

55. Επισημαίνω επίσης ότι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών αποσκοπεί στη διευκόλυνση της ασκήσεως κάθε είδους επαγγελματικών δραστηριοτήτων στο έδαφος της Κοινότητας και απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω ιθαγένειας και τους περιορισμούς οι οποίοι, μολονότι εφαρμόζονται αδιακρίτως στους

28 — Υποθέσεις C-369/96 και C-376/96 (Συλλογή 1999, σ. I-8453). Στην υπόθεση εκείνη το ζήτημα ήταν «κατά πόσον το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει σε ένα κράτος μέλος να επιβάλλει στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος και μετακινούν εργαζομένους στο έδαφός του, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών, την υποχρέωση να τηρούν τις διατάξεις του εθνικού δικαίου περί τηρήσεως και φυλάξεως των συνδεομένων με τη σχέση εργασίας εγγράφων και περί κατώτατης αμοιβής, οι οποίες αποσκοπούν στην προστασία των εργαζομένων και στην καταπολέμηση της παράνομης απασχολήσεως, όταν οι επιχειρήσεις αυτές ήδη υπόκεινται στις ίδιες ή σε παρεμφερείς υποχρεώσεις, για τους ίδιους εργαζομένους και για την ίδια περίοδο δραστηριότητας, στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένες» (σημείο 1 των προτάσεων).

ημεδαπούς και στους προερχόμενους από άλλα κράτη μέλη παρέχοντες υπηρεσίες, απαγορεύουν, παρακωλύουν ή καθιστούν λιγότερο ελκυστικές τις δραστηριότητες των τελευταίων²⁹.

υπήκοος στο κράτος μέλος εγκαταστάσεως³².

56. Αναφέρομαι επίσης στις προϋποθέσεις του νόμιμου περιορισμού της εν λόγω θεμελιώδους αρχής: α) τη συνδρομή επιτακτικού λόγου γενικού συμφέροντος, β) την αναγκαιότητα διασφάλισης του επιδιωκόμενου σκοπού και γ) την αναλογικότητα του μέτρου προς τον επιδιωκόμενο αυτό σκοπό³⁰.

58. Οι τρεις λόγοι παραβάσεως πρέπει να ερμηνευθούν λαμβανομένων υπόψη των ως άνω κρίσεων.

57. Όσον αφορά τη πρώτη προϋπόθεση, «η προστασία των εργαζομένων» συγκαταλέγεται μεταξύ των επιτακτικών λόγων γενικού συμφέροντος³¹, καθόσον το συμφέρον αυτό δεν μπορεί να διασφαλιστεί από τους κανόνες στους οποίους υπόκειται ο κοινοτικός

B — *Πρώτος λόγος: η υποχρέωση καταβολής εισφοράς στο γερμανικό ταμείο αδειών*

1. Εισαγωγή

59. Για την κατανόηση της διαφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και της Γερμανίας επί του σημείου αυτού επιβάλλεται η εξέταση της λειτουργίας του ταμείου αδειών μετ' αποδοχών.

29 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 1991, C-76/90, Säger (Συλλογή 1991, σ. I-4221, σκέψη 12), της 9ης Αυγούστου 1994, C-43/93, Vander Elst (Συλλογή 1994, σ. I-3803, σκέψη 14), της 28ης Μαρτίου 1996, C-272/94, Guiot (Συλλογή 1996, σ. I-1905, σκέψη 10), της 12ης Δεκεμβρίου 1996, C-3/95, Reisebüro Broede (Συλλογή 1996, σ. I-6511, σκέψη 25), της 9ης Ιουλίου 1997, C-222/95, Parodi (Συλλογή 1997, σ. I-3899, σκέψη 18), και προπαρατεθείσες Airblade κ.λπ., σκέψη 33, Finalarte κ.λπ., σκέψη 28, και Portugaia Construções, σκέψη 16.

30 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-19/92, Kraus (Συλλογή 1993, σ. I-1663, σκέψη 32), της 30ής Νοεμβρίου 1995, C-55/94, Gebhard (Συλλογή σ. I-4165, σκέψη 37), της 20ής Φεβρουαρίου 2001, C-205/99, Analir κ.λπ. (Συλλογή 2001, σ. I-1271, σκέψη 25), της 15ης Μαρτίου 2001, C-165/98, Mazzoleni και ISA (Συλλογή 2001, σ. I-2189, σκέψη 26), και τις προηγουμένως Säger, σκέψη 15, Guiot, σκέψεις 11 και 13, Airblade κ.λπ., σκέψη 35, Portugaia Construções, σκέψη 19, και Wolf & Müller, σκέψη 34. Κατά τον P. Davis, «Posted workers Directive and EC Treaty», *Industrial Law Journal*, 2002, σ. 299, αν τα νομολογιακά αυτά κριτήρια εφαρμόζονταν στην οδηγία 96/71, ένα μεγάλο μέρος του περιεχομένου της θα ερχόταν σε αντίθεση με το άρθρο 49 ΕΚ, καθόσον δύσκολα θα πληρούσε τις υποχρεώσεις δικαιολογίας και αναλογικότητας που είναι ουσιώδεις για την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου αυτού.

31 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1981, 279/80, Webb (Συλλογή 1981, σ. 3305, σκέψη 19), της 3ης Φεβρουαρίου 1982, 62/81, Seco και Desquenne & Giral (Συλλογή 1982, σ. 223, σκέψη 14), της 27ης Μαρτίου 1990, C-113/89, Rush Portuguesa (Συλλογή 1990, σ. I-1417, σκέψη 18), και τις προηγουμένως Säger, σκέψη 16, Airblade κ.λπ., σκέψη 36, Finalarte κ.λπ., σκέψη 33, Portugaia Construções, σκέψη 20, και Wolf & Müller, σκέψη 35.

32 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 26ης Φεβρουαρίου 1991, C-180/89, Επιτροπή κατά Ιταλίας, (Συλλογή 1991, σ. I-709, σκέψη 17), και C-198/89, Επιτροπή κατά Ελλάδας (Συλλογή 1991, σ. I-727, σκέψη 18), καθώς και προηγουμένως Webb, σκέψη 17, Säger, σκέψη 15, Vander Elst, σκέψη 16, Guiot, σκέψη 11, Airblade κ.λπ., σκέψη 34, και Finalarte κ.λπ., σκέψη 31. Καθιερώνεται έτσι η αρχή της ισοδυναμίας, με την οποία παρακάμπτεται η αρχή του τόπου προορισμού, βλ. C. Molina Navarrete και G. Esteban de la Rosa, «Mercados nacionales de trabajo, libertad comunitaria de prestación de servicios y defensa de la competencia. Comentario de la Ley 45/1999, sobre desplazamiento de trabajadores en el marco de una prestación transnacional de servicios», *Revista de Trabajo y Seguridad Social (Centro de Estudios Financieros)*, τεύχος 205, Απρίλιος 2000, σ. 21 και 32.

60. Όπως εξέθεσε ο γενικός εισαγγελέας Jean Mischo με τις προτάσεις του στην υπόθεση Finalarte κ.λπ., το σύστημα προβλέπει ότι ο εργαζόμενος αθροίζει τα δικαιώματα αδειάς που απέκτησε απασχολούμενος σε διαφόρους εργοδότες κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς και διεκδικεί όλα αυτά τα δικαιώματα από τον νυν εργοδότη του, ο οποίος καταβάλλει την εισφορά για τις ημέρες άδειας που αντιστοιχούν σε άλλες σχέσεις εργασίας. Το ταμείο ιδρύθηκε με σκοπό την ίση κατανομή των οικονομικών βαρών και οι Γερμανοί επιχειρηματίες καταβάλλουν σε αυτό ένα ποσοστό των συνολικών ακαθάριστων αποδοχών και αποκτούν σε αντάλλαγμα αξίωση για πλήρη ή μερική απόδοση των παροχών που έχουν καταβάλει στους εργαζομένους.

61. Το άρθρο 1, παράγραφος 3, του AEntG επεκτείνει την υποχρέωση καταβολής εισφορών στους επιχειρηματίες άλλων κρατών μελών, οι οποίοι αποσπούν προσωρινά εργαζομένους στη Γερμανία, εκτός εάν καταβάλλουν εισφορές σε ανάλογο οργανισμό του κράτους μέλους εγκαταστάσεως.

62. Σύμφωνα με την απόφαση Finalarte κ.λπ., ο κανόνας αυτός γεννά «περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών» (σκέψη 37), ο οποίος μπορεί να δικαιολογηθεί μόνον αν είναι αναγκαίος για την επίτευξη ενός στόχου γενικού συμφέροντος, όπως η προστασία των εργαζομένων (παράγραφος 33), και μάλιστα με τα κατάλληλα μέσα. Κατόπιν εξετάσεως των δύο αυτών προϋποθέσεων, το Δικαστήριο έκρινε ότι μια ρύθμιση όπως ο γερμανικός νόμος είναι σύμφωνη με τη Συνθήκη, «υπό την προϋπόθεση, αφενός, ότι οι εργαζόμενοι δεν έχουν ουσιαστικά

παρεμφερή προστασία δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους εγκαταστάσεως του εργοδότη τους, ώστε η εφαρμογή της εθνικής ρυθμίσεως του πρώτου κράτους μέλους να τους παρέχει πραγματικό πλεονέκτημα που συμβάλλει σημαντικά στην κοινωνική προστασία τους, και, αφετέρου, ότι η εφαρμογή της ρυθμίσεως αυτής του πρώτου κράτους μέλους είναι ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο στόχο γενικού συμφέροντος» (σκέψη 53 και διατακτικό).

63. Επομένως, σύμφωνα με την απόφαση Finalarte κ.λπ., η συμφωνία προς το κοινωνικό δίκαιο εξαρτάται από την πλήρωση δύο προϋποθέσεων —της απουσίας ανάλογης προστασίας και της αναλογικότητας—, η εκτίμηση των οποίων εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο. Στην παρούσα διαδικασία, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται και καταγγέλλει τους περιορισμούς της γερμανικής ρυθμίσεως για την καταβολή εισφορών.

2. Εξέταση του λόγου παραβάσεως

64. Το ταμείο αδειών έρχεται να αντιμετωπίσει μια δυσκολία εγγενή στην παροχή εργασίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γερμανικής Κυβερνήσεως των οποίων γίνεται μνεία στην αιτιολογημένη γνώμη, ανάλογοι οργανισμοί υπάρχουν στη Γαλλία (Caisse Nationale de Surcompensation du Bâtiment et des Travaux Publics de France), στην Αυστρία (Bauarbeiter-Urlaubs- und Abfertigungskasse), στο Βέλγιο (Office National de Sécurité Sociale), στην Ιταλία (Commissione Nazionale Paritetica per le Casse Edili) και,

σε κάποιο βαθμό, και στις Κάτω Χώρες (Stichting Vakantiefonds voor de Bouwnijverheid και Stichting Vakantiefonds voor de Landbouw)³³.

65. Η εξαίρεση του άρθρου 1, παράγραφος 3, του AEntG αναπτύσσει πλήρως τα αποτελέσματά της σε σχέση με τους οργανισμούς αυτούς, καθόσον απαγορεύει τη διπλή καταβολή εισφορών από τον εργοδότη, κατά τρόπο που εξασφαλίζει την ισορροπία. Αυτό ισχύει τουλάχιστον θεωρητικά, διότι στην πράξη πρέπει να εξεταστεί αν οι οργανισμοί στους οποίους καταβάλλονται οι εισφορές είναι «ανάλογοι» του γερμανικού· προς τον σκοπό αυτόν είναι χρήσιμες κυρίως οι διμερείς συμβάσεις που μνημονεύονται ιδίως στο υπόμνημα αντικρούσεως.

66. Βεβαίως, τα ταμεία αδειών δεν αποτελούν τη μοναδική λύση στο ως άνω πρόβλημα· μάλιστα, ορισμένα κράτη μέλη, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σουηδία, η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και, σε κάποιο βαθμό, οι Κάτω Χώρες, αγνοούν τους οργανισμούς αυτούς. Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η προστασία του εργαζομένου δεν βασίζεται σε εισφορές, αλλά στην απευθείας ανάληψη από τον εργοδότη των υποχρεώσεων που σχετίζονται με τις άδειες.

67. Η ανάλυση των πιθανών λύσεων και η επιλογή της πλέον εκλεκτικότερης μεταξύ αυτών εκφεύγει των πλαισίων της παρούσας διαδικασίας λόγω παραβάσεως και εξαρτάται από τις συνθήκες κάθε χώρας, καθώς και από άλλα στοιχεία, όχι πάντοτε νομικής φύσεως (άλλωστε, η ίδια η προσφυγή δεν αμφισβητεί το γερμανικό σύστημα). Είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι υπάρχουν διάφορες δυνατές επιλογές³⁴.

68. Το γερμανικό σύστημα προβλέπει μία μόνο από τις λύσεις αυτές και παραβλέπει όλες τις υπόλοιπες. Δεν περιλαμβάνει καμία πρόβλεψη σχετικά με την προστασία που παρέχεται στους εργαζομένους όταν ο εργοδότης αναλαμβάνει στον τόπο εγκαταστάσεως τις υποχρεώσεις που συνεπάγονται οι άδειες μετ' αποδοχών, ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίον δημιουργήθηκαν· δεν μπορεί, εξάλλου, να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός που προέβαλε ο εκπρόσωπος της Γερμανικής Κυβερνήσεως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής εισφορών οι επιχειρήσεις των χωρών που δεν διαθέτουν ταμείο αδειών, δεδομένου ότι από το γράμμα της εθνικής διατάξεως προκύπτει το αντίθετο. Επομένως, η εξαίρεση αυτή αποδεικνύεται ανεπαρκής, ανεξαρτήτως του τρόπου εφαρμογής της, καθόσον εξαρτάται

33 — Το ίδιο ισχύει και στη Δανία (Arbejdsmerkedets Feriefond), αλλά η χώρα αυτή χρησιμοποιείται τόσο από την Επιτροπή όσο και από τη Γερμανία ως παράδειγμα που αποδεικνύει τις αντικρούμενες απόψεις τους.

34 — Στις προτάσεις του στην υπόθεση Finalarte κ.λπ., ο γενικός εισαγγελέας Jean Mischo αναφέρει επίσης διάφορες επιλογές, μεταξύ των οποίων αυτή ενός επιχειρηματία που υπόκειται στο καθεστώς του γερμανικού ταμείου αδειών και είναι υποχρεωμένος να πληρώσει ο ίδιος τις άδειες των αποσπασμένων εργαζομένων του· στις περιπτώσεις αυτές, οι εισφορές στο σχετικό ταμείο προστίθενται στην τελευταία αυτή υποχρέωση, δημιουργώντας σε «σημαντικό περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, αν όχι και ανυπερβλήτο εμπόδιο για την άσκηση αυτής» (σημείο 70).

αποκλειστικά από την καταβολή εισφορών σε ταμείο ανάλογο του εθνικού και επιβάλλει αδικαιολόγητα μια επιπλέον επιβάρυνση σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοιο ανάλογο ταμείο στο κράτος εγκαταστάσεως της επιχειρήσεως που παρέχει τις υπηρεσίες, χωρίς να ενισχύει τα δικαιώματα των αποσπασμένων εργαζομένων, οι οποίοι προστατεύονται ήδη στη χώρα προελεύσεως³⁵.

69. Η Γερμανική Κυβέρνηση δικαιολογεί τη διάταξη, ισχυριζόμενη ότι η εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του AEntG εξαρτάται από την προηγούμενη στάθμιση της προστασίας των εργαζομένων και επιλέγεται όταν παρατηρείται σχετική έλλειψη, όπως προκύπτει από τις διμερείς συμφωνίες και την απόφαση της 20ής Ιουλίου 2004 του Bundesarbeitsgericht (ομοσπονδιακού δικαστηρίου εργατικών διαφορών).

70. Δεν συμμερίζομαι τη δικαιολόγηση αυτή. Το Δικαστήριο έχει μεν κρίνει ότι η προστασία των εργαζομένων προϋποθέτει μια πρώτη εκτίμηση για τον προσδιορισμό των ευνοϊκότερων διατάξεων, ωστόσο, αυτό δεν εμποδίζει τη μεταγενέστερη εξειδίκευσή τους. Το καλύτερο σύστημα αναδεικνύεται μετά από σύγκριση μεταξύ των διαφόρων συστημάτων όσον αφορά τον ανώτατο χρόνο εργασίας και αναπαύσεως, τον ελάχιστο χρόνο άδειας μετ' αποδοχών, τον ελάχιστο μισθό ή τα μέτρα ασφάλειας και υγιεινής³⁶.

35 — Όπως επισημαίνει ο γενικός εισαγγελέας Jean Mischo με τις προτάσεις του στην υπόθεση Finalarte κ.λπ., «θα ήταν δυνατόν ο εργαζόμενος να τυγχάνει, δυνάμει της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του, πανομοιότυπων κατ' ουσίαν πλεονεκτημάτων χωρίς την παρέμβαση ταμείου αδειών» (σημείο 112).

36 — Πάντως, δεν είναι αναγκαίο να πρόκειται πάντοτε για το κράτος εκτελέσεως της παροχής: η δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 96/71 αναφέρει ότι η ελάχιστη προστασία που ισχύει στη χώρα υποδοχής δεν πρέπει να εμποδίζει την εφαρμογή των ευνοϊκότερων για τους εργαζομένους όρων εργασίας και απασχολήσεως.

71. Η γερμανική θέση προϋποθέτει ότι, αν η γερμανική νομοθεσία παρέχει σε αποσπασμένο κοινοτικό εργαζόμενο καλύτερες προοπτικές όσον αφορά την άδεια μετ' αποδοχών —και όχι μόνον ως προς τη διάρκειά τους—, εφαρμόζεται πλήρως το γερμανικό σύστημα αδειών, με αποτέλεσμα την υποχρέωση του εργοδότη να καταβάλλει τις εισφορές, εκτός εάν έχει καταβάλει εισφορές σε «ανάλογο οργανισμό», χωρίς να λαμβάνεται υπόψη οποιοδήποτε άλλο είδος αντιπαροχής, γεγονός που ενέχει τον κίνδυνο διπλής καταβολής.

72. Ωστόσο, αφενός, η πρόβλεψη περί αμοιβαίας αναγνώρισεως στις διμερείς συμφωνίες εξαρτά τη συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο από την ύπαρξη και το περιεχόμενο των συμφωνιών αυτών με την αναφορά της, όμως, σε «οργανισμούς», η σχετική διάταξη αγνοεί όλα τα άλλα ενδεχόμενα, όπως το να μην υπάρχει σε κάποιο κράτος τέτοιος οργανισμός.

73. Αφετέρου, είναι αληθές ότι το Bundesarbeitsgericht εφάρμοσε στο επίδικο ζήτημα την αρχή του «ευνοϊκότερου κανόνα δικαίου» προκειμένου να αποφευχθεί ασυμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο· το γεγονός, όμως, ότι ζητεί νομολογιακή ερμηνεία της διατάξεως, ενώ δεν οφείλει να το πράξει, σημαίνει ότι αποδέχεται το ενδεχόμενο μιας τέτοιας ασυμφωνίας. Πρόκειται για περίπτωση αντίθετη προς αυτήν της αποφάσεως της 9ης Δεκεμβρίου 2003, Επιτροπή κατά Ιταλίας³⁷, η οποία δέχθηκε την ουδετερότητα της εθνικής διατάξεως και διαπίστωσε διαφορά μεταξύ της ερμηνείας και της εφαρμογής της από τη Διοίκηση και από σημαντικό τμήμα των δικαστηρίων, συμπεριλαμβανο-

37 — Υπόθεση C-129/00 (Συλλογή 2003, σ. I-14637).

μένου του Corte suprema di cassazione. Στην υπό κρίση προσφυγή, η Επιτροπή προσάπτει στη Γερμανία ότι η εθνική της ρύθμιση είναι αντικειμενικά αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο, ανεξαρτήτως του τρόπου εφαρμογής της. Η ασυμφωνία στη διατύπωση των εθνικών και των κοινοτικών διατάξεων αρκεί για να αποδειχθεί η καταγγελλόμενη παράβαση.

74. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η παράγραφος 3 του άρθρου 1 του AEntG είναι αντίθετη προς το άρθρο 49 ΕΚ.

Γ — Δεύτερος λόγος: η υποχρέωση μεταφράσεως εγγράφων

1. Εισαγωγή

75. Από την παράγραφο 3 του άρθρου 2 του AEntG προκύπτει ότι, σε περίπτωση αποσπάσεως εργαζομένων στη Γερμανία, πρέπει να μεταφράζονται στη γερμανική γλώσσα ορισμένα έγγραφα, όπως η σύμβαση εργασίας, οι μισθολογικές καταστάσεις και τα αποδεικτικά του ωραρίου εργασίας και της καταβολής των μισθών.

76. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι η υποχρέωση αυτή συνιστά αδικαιολόγητο περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών διότι, όπως η υποχρέωση διατήρησης των εγγράφων στο κράτος υποδοχής (δυνάμει της αποφάσεως *Arblade* κ.λπ.), έτσι και η υποχρέωση μεταφράσεώς τους δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από το καθήκον ελέγχου των αρχών. Επιπλέον, χαρακτηρίζει την εθνική διάταξη υπερβολική και δυσανάλογα επαχθή, καθόσον η συνεργασία που προβλέπει το άρθρο 4 της οδηγίας 96/71 καθιστά τη μετάφραση περιττή.

77. Η Γερμανία και η Γαλλία υποστηρίζουν ότι πρόκειται για θεμιτό περιορισμό, ο οποίος καθιστά δυνατό τον έλεγχο της τηρήσεως της εργατικής νομοθεσίας, η οποία διασφαλίζει την προστασία των εργαζομένων. Κατά την άποψή τους, η απόφαση που επικαλείται η Επιτροπή δεν έχει αναλογική εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση, δεδομένου του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής του επίδικου μέτρου, το οποίο, λόγω του περιορισμένου αριθμού των εγγράφων που αφορά, της συντομίας τους και του επαναληπτικού τους χαρακτήρα, είναι τελικά ανάλογο του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν δημιουργεί σημαντικές διοικητικές ή οικονομικές επιβαρύνσεις. Κατά τα λοιπά, το σύστημα συνεργασίας που προβλέπει η οδηγία 96/71 λειτουργεί παράλληλα με το εθνικό δίκαιο, διότι οι αρχές των κρατών μελών δεν έχουν στην κατοχή τους τα έγγραφα και δεν είναι σε θέση να τα διαβιβάζουν στις γερμανικές αρχές.

2. Εξέταση του λόγου

78. Όπως προκύπτει από την ανωτέρω εισαγωγή, οι διάδικοι συμφωνούν ότι η εν λόγω μετάφραση αποτελεί περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, διαφωνούν όμως ως προς το αν είναι σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο. Η διαφωνία αυτή επιβάλλει την εξέταση της αποφάσεως Arblade κ.λπ. (α), καθώς και των μέσων αμοιβαίας βοήθειας που προβλέπει η οδηγία 96/71 (β), προκειμένου να προταθεί μια λύση προς το συμφέρον της προστασίας των εργαζομένων (γ).

α) Η απόφαση Arblade κ.λπ.

79. Με την απόφαση αυτή δόθηκε απάντηση σε ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα του Tribunal correctionnel (πρωτοβάθμιου ποινικού δικαστηρίου) του Huy (Βέλγιο) όσον αφορά τους «κανόνες τηρήσεως και τη φύλαξη των συνδεδεμένων με τη σχέση εργασίας εγγράφων» (σκέψεις 71 έως 79). Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάστηκαν περιλαμβάνεται η υποχρέωση των εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος εργοδοτών να διατηρούν ορισμένα έγγραφα στη διάθεση των αρχών του κράτους μέλους υποδοχής στο εργοτάξιο ή σε προσιτό και σαφώς προσδιορισμένο μέρος επί του εδάφους του κράτους μέλους αυτού. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η υποχρέωση αυτή ήταν δικαιολογημένη (σκέψη 74) και ότι, όσον αφορά την αναλογικότητα, εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να προσδιορίσει τα έγγραφα που αποτελούν το αντικείμενο μιας τέτοιας υποχρέωσης (σκέψη 75).

80. Το Δικαστήριο ασχολήθηκε επίσης με την αναγκαιότητα της διατηρήσεως των εγγράφων στη διάθεση των αρχών και της φυλάξεώς τους για πέντε έτη στην κατοικία ενός φυσικού προσώπου στο κράτος μέλος υποδοχής. Ακολουθώντας την πρόταση που διατύπωσα στο σημείο 86 των προτάσεών μου στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε ότι «τέτοιες απαιτήσεις δεν μπορούν να δικαιολογηθούν» (σκέψεις 77 και 78)· πρόσθεσε δε ότι «το οργανωμένο σύστημα συνεργασίας ή ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών που προβλέπει το άρθρο 4 της οδηγίας 96/71 θα καταστήσει προσεχώς περιττή τη διατήρηση των εγγράφων εντός του κράτους μέλους υποδοχής, αφότου ο εργοδότης παύει να απασχολεί εργαζομένους εντός του κράτους αυτού» (σκέψη 79).

β) Η προβλεπόμενη από την οδηγία 96/71 συνεργασία

81. Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία 96/71 δεν αποτελεί στην κρινόμενη υπόθεση κριτήριο εξετάσεως της παραβάσεως του άρθρου 49 ΕΚ, αλλά καλύπτει την εξέταση των προϋποθέσεων που δικαιολογούν τον περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών λόγω της υποχρέωσης να μεταφράζονται στη γερμανική γλώσσα ορισμένα έγγραφα που αφορούν την εργασιακή σχέση.

82. Το άρθρο 4 προβλέπει δύο άξονες συνεργασίας στον τομέα της πληροφόρησης, οι οποίοι προβλέπονται από την

εικοστή τρίτη (μεταξύ των κρατών μελών) και την εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη (μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής). Από τη διατύπωση της διατάξεως προκύπτει ότι η προβλεπόμενη συνεργασία:

- έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή της οδηγίας,
- λαμβάνει χώρα μεταξύ των δημόσιων διοικητικών υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την εποπτεία των όρων εργασίας και απασχολήσεως,
- συνίσταται στην παροχή πληροφοριών σχετικά με τη διεθνική διάθεση εργαζομένων και με τους όρους απασχολήσεως και εργασίας του άρθρου 3,
- τίθεται σε εφαρμογή μέσω γραφείων συνδέσμου ή των αρμόδιων αρχών, τις οποίες κάθε κράτος μέλος ανακοινώνει στα λοιπά κράτη μέλη.

γ) Προτεινόμενη λύση

83. Σε αντίθεση με την απόφαση *Arblade* κ.λπ. που εξέτασε το ζήτημα της διατηρήσεως των εγγράφων, εν προκειμένω η εξέταση επικεντρώνεται στο ζήτημα της γλώσσας συντάξεώς τους. Η διαφοροποίηση

αυτή δεν επιτρέπει την αναλογική εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση της εν λόγω αποφάσεως, η οποία ουδόλως εξέτασε το ζήτημα της γλώσσας.

84. Επ' αυτής της βάσεως, καθίσταται σαφές ότι, αν ένα έγγραφο δεν είναι συνταγμένο στη γερμανική γλώσσα, οι επιθεωρητές συναντούν μεγαλύτερες δυσκολίες κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, καθόσον, όπως επισήμανε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ο εκπρόσωπος της καθής κυβέρνησεως, δεν έχουν άμεση πρόσβαση στις πληροφορίες. Η σύνταξη στη γλώσσα της χώρας στην οποία παρέχεται η υπηρεσία διευκολύνει τις επιθεωρήσεις και συμβάλλει στην προστασία των εργαζομένων³⁸. Επομένως, η υποχρέωση μεταφράσεως είναι δικαιολογημένη.

85. Επιπλέον, η υποχρέωση αυτή είναι ανάλογη του επιδιωκόμενου σκοπού και κατάλληλη για την επίτευξή του, διότι οι δυσχέρειες που προκαλούνταν από την ανάθεση της μεταφράσεως στο κράτος θα ήταν περισσότερες από αυτές που προκαλούνται από την ανάθεσή της στον εργοδότη. Πράγματι, στη πρώτη περίπτωση, η εθνική διοίκηση θα ήταν υποχρεωμένη να επιστρατεύσει τον μηχανισμό της για να διαχειριστεί τις αποσπάσεις από όλα τα λοιπά κράτη μέλη, γεγονός που θα είχε ενδεχομένως ως αποτέλεσμα καθυστερήσεις βλαπτικές για τα δικαιώματα των εργαζομένων³⁹ και για τις εργασίες επιθεωρήσεως,

38 — Η Επιτροπή, στην ανακοίνωση για την «εφαρμογή της οδηγίας 96/71/ΕΚ», της οποίας έγινε μνεία στην αρχή των ανώ χείρας προτάσεων, υποστηρίζει ότι «μεταξύ των δυσκολιών που ανακύπτουν από τον έλεγχο των περιπτώσεων απόσπασης, εμφανίζεται πρώτα από όλα το γλωσσικό εμπόδιο» (σ. 15).

39 — Δεν πρέπει να λησμονάται ο «προσωρινός» χαρακτήρας της αποσπάσεως: είναι πιθανό, όταν ανακαλυφθεί η προσβολή ενός δικαιώματος και οι αρχές αποφασίσουν να δράσουν, ο εργαζόμενος να έχει επιστρέψει στη χώρα προελεύσεως.

η επιτυχία των οποίων θα εξαρτιόταν από τις γλωσσικές γνώσεις των δημοσίων υπαλλήλων. Στη δεύτερη περίπτωση, το σχετικό μέτρο δεν συνιστά δυσανάλογη επιβάρυνση, δεδομένου ότι αφορά τρία έγγραφα με επαναλαμβανόμενο περιεχόμενο, τα οποία παρουσιάζουν συνήθως τον ίδιο βαθμό δυσκολίας σε όλες τις γλώσσες, χρησιμοποιούν στερεότυπες εκφράσεις και έχουν περιορισμένη έκταση⁴⁰. Όπως ανέφερε ο εκπρόσωπος της Γερμανικής Κυβέρνησεως κατά την προφορική διαδικασία, ακόμη και η μετάφραση από ιδιώτη αρκεί.

για την υποκατάσταση της υποχρεώσεως μεταφράσεως με τις ίδιες εγγυήσεις αποτελεσματικότητας⁴³. Ο σκοπός τους και τα αρμόδια για την επίτευξή του όργανα είναι μεν διαφορετικά μεταξύ τους, αλλά και συμβατά, όχι αλληλοαποκλειόμενα. Συμφωνώ με τη Γερμανία και τη Γαλλία ότι οι αρχές επιθεωρήσεως εργασίας των κρατών μελών δεν είναι σε θέση να διαβιβάσουν τα έγγραφα μαζί με τη σχετική μετάφραση, διότι δεν τα έχουν στην κατοχή τους⁴⁴.

86. Χωρίς αμφιβολία, υπάρχουν και άλλες εναλλακτικές λύσεις, όπως η σύνταξη των εγγράφων σε περισσότερες της μιας γλώσσες⁴¹. Μέχρι στιγμής, όμως, δεν έχει θεσπιστεί καμιά ρύθμιση προς αυτή την κατεύθυνση⁴². Όπως προκύπτει από τις σκέψεις που εκτέθηκαν στο προηγούμενο σημείο, η σχετική έλλειψη δεν αντισταθμίζεται από τη μεταφορά της υποχρεώσεως μεταφράσεως στο κράτος υποδοχής των εργαζομένων.

88. Εξάλλου, διαφωνώ με την αιτίαση της Επιτροπής ως προς τον γενικό χαρακτήρα της υποχρεώσεως μεταφράσεως των εγγράφων, τη χρησιμότητα της οποίας δέχεται μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις, καθώς: α) η παράλειψη της παραδόσεως των εγγράφων στη γλώσσα της χώρας υποδοχής αποκλείει στην πράξη τους προληπτικούς και αιφνιδιαστικούς ελέγχους, β) γεννά μεγαλύτερη ανασφάλεια δικαίου για τον επιχειρηματία και γ) προκαλεί καθυστερήσεις στην προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

87. Ωστόσο, οι μηχανισμοί συνεργασίας της οδηγίας 96/71 αποδεικνύονται ανεπαρκείς

89. Εν ολίγοις, η παράγραφος 3 του άρθρου 2 του AEntG είναι σύμφωνη με το άρθρο 49 ΕΚ.

40 — Η οδηγία 91/533/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 1991, σχετικά με την υποχρέωση του εργοδότη να ενημερώνει τον εργαζόμενο για τους όρους που διέπουν τη σύμβαση ή τη σχέση εργασίας (ΕΕ L 288, σ. 32), καθορίζει ένα ελάχιστο περιεχόμενο στο άρθρο της 2.

41 — Το σημείο 24 του υπομνήματος αντικρούσεως της προσφυγής και το σημείο 25 των παρατηρήσεων της Γαλλικής Κυβέρνησεως υποστηρίζουν μια πρόταση προς αυτή την κατεύθυνση. Οι ενώσεις εργοδοτών έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν ομοιόμορφα ευρωπαϊκά πρότυπα.

42 — Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής απάντησε σε ερώτηση που του απηύθυνε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι δεν γνώριζε καμιά πρωτοβουλία προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά η Γερμανική Κυβέρνηση επισήμανε την ύπαρξη μικτής ομάδας μελέτης αποτελούμενης από εκπροσώπους της Επιτροπής και των κρατών μελών, η οποία, πάντως, δεν έχει καταλήξει σε κάποια συμφωνία.

43 — Η ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθύνσεις για την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών», της 4ης Απριλίου 2006 [COM(2006) 159 τελικό] αφιερώνει το σημείο της 3 στη «συνεργασία σε θέματα ενημέρωσης» και αναγνωρίζει σιωπηρώς την επείγουσα ανάγκη βελτιώσεώς της.

44 — Αυτό συμβαίνει και στη Γερμανία, όπως ομολόγησε ο εκπρόσωπός της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αρχές υποχρεούνται να ζητήσουν το έγγραφο από την επιχείρηση.

Δ — Τρίτος λόγος: η υποχρέωση γνωστοποιήσεως της θέσεως εργασίας

ρύθμιση που βρίσκεται σε εξέλιξη, σύμφωνα με την οποία η σχετική υποχρέωση θα βαρύνει σε κάθε περίπτωση τον απασχολούμενο τον εργαζόμενο.

1. Εισαγωγή

90. Η παράγραφος 2 του άρθρου 3 του AEntG απαιτεί από τις επιχειρήσεις προσωρινής απασχολήσεως που είναι εγκατεστημένες εκτός των γερμανικών συνόρων να δηλώνουν τους αποσπασμένους εργαζομένους πριν από την έναρξη του έργου και να γνωστοποιούν τις αλλαγές των χώρων εργασίας, αν και την υποχρέωση αυτή μπορεί να αναλάβει, κατόπιν συμφωνίας, η επιχείρηση που πρόκειται να απασχολήσει τον εργαζόμενο.

91. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι γερμανικές επιχειρήσεις προσωρινής απασχολήσεως απαλλάσσονται από την υποχρέωση να προβαίνουν σε τέτοιες κοινοποιήσεις, με αποτέλεσμα η διεθνική παροχή υπηρεσιών να καθίσταται δυσχερέστερη. Ισχυρίζεται ότι κανένας λόγος δεν δικαιολογεί την άνιση μεταχείριση, η οποία δεν αίρεται από τη δυνατότητα μεταθέσεως της υποχρέωσης κοινοποιήσεως.

92. Η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο νόμος είναι σύμφωνος τόσο με την οδηγία 96/71, η οποία παρέχει τη δυνατότητα θεσπίσεως ειδικών διατάξεων για τις επιχειρήσεις προσωρινής απασχολήσεως, όσο και με το άρθρο 49 ΕΚ, καθόσον ευνοεί τους αποτελεσματικούς ελέγχους και προάγει την προστασία των εργαζομένων, χωρίς να συνεπάγεται υπερβολική επιβάρυνση. Επίσης, εφιστά την προσοχή στη νομοθετική μεταρ-

2. Εξέταση του λόγου

93. Αντίθετα προς όσα υποστήριξε ο εκπρόσωπος της Γερμανικής Κυβερνήσεως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν αμφισβητείται εδώ η υποχρέωση γνωστοποιήσεως των καταλαμβανόμενων θέσεων εργασίας, αλλά το πρόσωπο που αναλαμβάνει τη σχετική ευθύνη· η παράγραφος 2 του άρθρου 3 του AEntG εφαρμόζεται μόνο στους κοινοτικούς παρέχοντες υπηρεσίες που δεν είναι εγκατεστημένοι στη Γερμανία, με αποτέλεσμα την άνιση μεταχείρισή τους σε σχέση με εκείνους που είναι εγκατεστημένοι στη χώρα αυτή.

94. Το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι ρυθμίσεις οι οποίες επιφυλάσσουν στις εταιρίες παροχής υπηρεσιών, εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος, δυσμενέστερη μεταχείριση έναντι των εγκατεστημένων εντός της εθνικής επικράτειας, εισάγοντας έτσι δυσμενή διάκριση βάσει της εγκαταστάσεως του παρέχοντος ή του τόπου προελεύσεως της δραστηριότητας, συμβιβάζονται με τη Συνθήκη μόνον αν μπορούν να υπαχθούν σε εξαίρεση προβλεπόμενη ρητώς

στο κείμενό της, όπως αυτή του άρθρου 46 ΕΚ, παράγραφος 1⁴⁵.

95. Ως εκ τούτου, είναι επιτρεπτοί μόνον οι περιορισμοί που δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας τάξεως, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας, ενώ δεν αρκούν οι περιορισμοί που απορρέουν από τη νομολογία και που υπαγορεύονται από το γενικό συμφέρον, όπως η προστασία των εργαζομένων, οι οποίοι προορίζονται για τη δικαιολόγησι αδιακρίτως εφαρμοζόμενων μέτρων⁴⁶.

96. Οι περιστάσεις που επικαλείται η Γερμανική Κυβέρνηση για να διατηρήσει τη διαφορετική μεταχείριση δεν εμπίπτουν ούτε στη δημόσια τάξη ούτε στη δημόσια υγεία και ασφάλεια. Παρά ταύτα, όπως εξήγησα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση *Arblade* κ.λπ., «ένα μεγάλο μέρος των κανόνων που απαρτίζουν το εργατικό δίκαιο στα κράτη μέλη έχουν χαρακτήρα κανόνων δημοσίας τάξεως», καθόσον εφαρμόζεται «σε όλους όσους βρίσκονται στο έδαφος του ενδιαφερομένου κράτους μέλους» (σκέψη 85), κάτι που δεν ισχύει στην περίπτωση της επίμαχης διατάξεως. Η έννοια της «δημοσίας τάξεως» στο κοινοτικό πλαίσιο, και ιδίως ως δικαιολογητικός λόγος εξαιρέσεως από την ελεύ-

θερη παροχή υπηρεσιών, πρέπει να ερμηνεύεται στενά⁴⁷ και μπορεί να προβάλλεται μόνο σε περίπτωση πραγματικής και αρκού- ντως σοβαρής απειλής, θίγουσας θεμελιώδεις συμφέρον της κοινωνίας⁴⁸. κάτι τέτοιο δεν αποδείχθηκε στην παρούσα υπόθεση.

97. Τέλος, ούτε η δυνατότητα μεταθέσεως της σχετικής υποχρεώσεως στην επιχείρηση που απασχολεί τον εργαζόμενο στη Γερμανία δικαιολογεί την άνιση μεταχείριση, καθόσον αποτελεί απλή δυνατότητα. Η μετάθεση της υποχρεώσεως γνωστοποιήσεως στην επιχείρηση θα αίρει τον περιορισμό, ο οποίος ούτως ή άλλως δεν δικαιολογείται, καθόσον, όπως αναγνωρίζει η Γερμανική Κυβέρνηση, ο απασχολών τον εργαζόμενο διαθέτει «πιο πρόσφατα και ακριβή στοιχεία» σχετικά με την τοποθέτησή του⁴⁹. Μέχρι τότε, συντρέχει παράβαση του άρθρου 49 ΕΚ, διότι η παράβαση εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας και οι μεταγενέστερες αλλαγές δεν λαμβάνονται υπόψη από το Δικαστήριο⁵⁰.

45 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 18ης Ιουνίου 1991, C-260/89, ERT (Συλλογή 1991, σ. I-2925, σκέψη 24), της 25ης Ιουλίου 1991, C-288/89, *Collectieve Antennevoorziening Gouda* κ.λπ. (Συλλογή 1991, σ. I-4007, σκέψη 11) και C-353/89, *Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών* (Συλλογή 1991, σ. I-4069, σκέψη 15), της 16ης Δεκεμβρίου 1992, C-211/91, *Επιτροπή κατά Βελγίου* (Συλλογή 1992, σ. I-6757, σκέψεις 10 και 11), της 4ης Μαΐου 1993, C-17/92, *Distribuidores Cinematográficos* (Συλλογή 1993, σ. I-2239, σκέψη 16), της 14ης Νοεμβρίου 1995, C-484/93, *Svensson και Gustavsson* (Συλλογή 1995, σ. I-3955, σκέψη 15), και της 21ης Μαρτίου 2002, C-451/99, *Cura Anlagen* (Συλλογή 2002, σ. I-3193, σκέψη 31).

46 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Οκτωβρίου 1999, C-67/98, *Zenatti* (Συλλογή 1999, σ. I-7289, σκέψη 29), και προπαρατεθείσες αποφάσεις *Kraus*, σκέψη 32, *Gebhard*, σκέψη 37, και *Cura Anlagen*, σκέψη 32.

47 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Δεκεμβρίου 1974, 41/74, *Van Duyn* (Συλλογή τόμος 1974, σ. 537, σκέψη 18), της 27ης Οκτωβρίου 1977, 30/77, *Bouchereau* (Συλλογή τόμος 1977, σ. 617, σκέψη 33), της 19ης Ιανουαρίου 1999, C-348/96, *Calfa* (Συλλογή 1999, σ. I-11, σκέψη 23), της 29ης Απριλίου 2004, C-482/01 και C-493/01, *Ορφανόπουλος και Oliveri* (Συλλογή 2004, σ. I-5257, σκέψεις 64 και 65), και της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-36/02, *Omega* (Συλλογή 2004, σ. I-9609, σκέψη 30).

48 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Οκτωβρίου 1975, 36/75, *Rutili* (Συλλογή τόμος 1975, σ. 367, σκέψη 28), της 18ης Μαΐου 1982, 115/81 και 116/81, *Adoui και Cornuaille* (Συλλογή 1982, σ. 1665, σκέψη 8), της 14ης Μαρτίου 2000, C-54/99, *Eglise de scientologie* (Συλλογή 2000, σ. I-1335, σκέψη 17), και προπαρατεθείσες *Bouchereau*, σκέψη 35, και *Omega*, σκέψη 30.

49 — Σημείο 38 του υπομνήματος απαντήσεως.

50 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 27ης Νοεμβρίου 1990, C-200/88, *Επιτροπή κατά Ελλάδας* (Συλλογή 1990, σ. I-4299, σκέψη 13), της 2ας Μαΐου 1996, C-133/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου* (Συλλογή 1996, σ. I-2323, σκέψη 17), της 30ής Ιανουαρίου 2002, C-103/00, *Επιτροπή κατά Ελλάδας* (Συλλογή 2002, σ. I-1147, σκέψη 23), της 16ης Ιανουαρίου 2003, C-63/02, *Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (Συλλογή 2003, σ. I-821, σκέψη 11), και της 13ης Μαρτίου 2003, C-333/01, *Επιτροπή κατά Ισπανίας* (Συλλογή 2003, σ. I-2623, σκέψη 8).

VII — Συμπέρασμα

98. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι ενστάσεις απαραδέκτου κατά της προσφυγής που προέβαλε η Γερμανική Κυβέρνηση πρέπει να απορριφθούν· όσον αφορά τους λόγους παραβάσεως, η παράγραφος 3 του άρθρου 1 και η παράγραφος 2 του άρθρου 3 του AEntG είναι αντίθετες στο άρθρο 49 ΕΚ, αλλά η παράγραφος 3 του άρθρου 2 του AEntG είναι σύμφωνη με την εν λόγω κοινοτική διάταξη.

VIII — Έξοδα

99. Το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, όταν οι ισχυρισμοί γίνονται εν

μέρει δεκτοί, το Δικαστήριο μπορεί με την απόφασή του να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικά του έξοδα.

100. Δεδομένου ότι τόσο η Επιτροπή όσο και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζήτησαν εκάστη την καταδίκη της αντιδίκου στα δικαστικά έξοδα και ότι προτείνω να γίνουν δεκτοί δύο από τους τρεις λόγους της προσφυγής, το εν λόγω κράτος πρέπει να καταδικαστεί στα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής και η τελευταία πρέπει να καταδικαστεί στο ένα τρίτο των αντίστοιχων εξόδων της αντιδίκου της.

101. Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του ως άνω κανονισμού, το κράτος μέλος που παρεμβαίνει στη δίκη φέρει τα δικά του έξοδα.

IX — Πρόταση

102. Σύμφωνα με τις σκέψεις που εκτέθηκαν ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο τα εξής:

- 1) Να αναγνωρίσει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 49 ΕΚ, απαιτώντας από τις επιχειρήσεις

που είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος και που, στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών, αποσπούν εργαζομένους στην γερμανική επικράτεια να καταβάλουν εισφορές στο γερμανικό ταμείο αδειών, ακόμη και όταν οι εργαζόμενοι απολαύουν ανάλογης προστασίας σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους εγκαταστάσεως, και επιβάλλοντας στις επιχειρήσεις προσωρινής απασχολήσεως που είναι εγκατεστημένες σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος την υποχρέωση να γνωστοποιούν κάθε διάθεση εργαζομένου σε επιχείρηση η οποία τον απασχολεί στη Γερμανία και κάθε θέση εργασίας που του ανατίθεται.

- 2) Να απορρίψει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 3) Να καταδικάσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής.
- 4) Να καταδικάσει την Επιτροπή στο ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.
- 5) Να αποφασίσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα δικαστικά της έξοδα.